

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

Alfred
Wegener

1890 - 1931

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersöz

Berlin, Almanya, 1890. Coğrafya dersinde gördüğü dünya haritasındaki bazı ayrıntılar küçük Alfred Wegener'in dikkatini çeker...

Demek ki, yerküremizde altı kıta varmış çocuklar.

Sor Alfred.

Benim bir sorum var öğretmenim.

Hah, bu seferki bilimsanımız da bu meraklı demek.

Ta kendisi!

Alfred, Güney Amerika'nın doğu ve Afrika kıtasının batı kıyılarının şekil olarak birbirini neredeyse bir yapboz gibi tamamladığını fark etmiştir.

Öğretmenim, Güney Amerika'yla Afrika sizce de sanki birbirinden ayrılmış gibi durmuyor mu?

Koca kıtalar nasıl ayrılışın birbirinden Alfred? Böyle sorularla zamanımızı boşa harcama bir daha!

Hıh! Aldın mı cevabını, akıllım?

Sen onu bunu bırak da kıtaların adlarını say bana bakalım; biliyor musun hepsini, görelim.

Öğretmenin yanıtı Alfred'in merakını gidereceğine, pekiştirir.

Öğretmenim haklı olabilir, koca kıtalar nasıl hareket etsin ki? Ama ya ediyorlarsa?

Ehm, şeyyy... Güney Amerika... Kuzey Amerika... Batı Amerika... Doğu Amerika...

Eyvah eyvah, işimiz var seninle! Beni dinle şimdi...

Yıllar geçer. Bilime ilgi duyan ve çalışkan bir öğrenci olan Alfred Wegener, gökbilim ve iklimbilim alanlarında öğrenim görür. Ardından dünyanın o zamanlar çok az bilinen bölgelerinden biri olan Grönland'da iklim ve yerbilim araştırmaları yapmaya başlar.

Haydi dostlarım, "Grönland, Grönland" dedikleri ne kadar büyükmüş, görelim!

Hav hav!

Ama öykümüz ne olacak? Bak, ilginçleşiyor gitgide: Köpekleri at gibi bağlamış kızıga!

Kıtaları öğrenmeden bu öyküyü anlayamazsın zaten. Sen bana kulak ver önce, öyküyü sonra okuruz yeniden...

Alfred Wegener ülkesine döndüğünde hem bir bilimsan hem de bir kâşif olarak karşılanır. Cesaret isteyen çabaları ve sabırlı çalışmaları sayesinde Grönland adasının kuzey kıyılarının daha önce bilinmeyen haritası başarıyla çıkarılmıştır.

Kıyı şekilleri üzerinde kazandığı deneyim, çocukluğunda aklına takılan sorunun peşine düşmesi yolunda onu tetikler.

Alfred, bu kez sadece meraklı bir çocuk değil, araştırma yöntemlerini bilen bir akademisyen olarak kıtaların hareket edebileceği düşüncesini destekleyecek kanıtları aramaya başlar..

Eriştiği ilk kanıt, farklı kıtalarda bulunmuş ama birbirinin tıpatıp aynı dinozor fosilleridir.

Ama Sayın Profesörüm. Aynı türden ve aynı çağda yaşamış bu iki dinozora ait fosillerin biri Amerika, diğeri Afrika kıyılarında bulunmuş!

Sizce bu, bu kıtaların bir zamanlar birbirine yapışık olduğunu göstermez mi?

Yani Güney ve Kuzey Amerika aslında aynı kıtanın bölümleri yalnızca... Ya, aklım şu fosillerde ama benim!

Oh çok şükür anladın. Bırak dinozor fosillerini şimdi, gelelim Avrupa'yla Asya'ya...

Ama meslektaşları kıtaların hareket edebileceği düşüncesine karşı direnmektedir. Kimse Wegener'in söylediklerini kabul etmek istemez; üstelik ortaya attığı görüşleriyle alay edilir...

Belki de kıtalar arasında köprüler vardı ve zamanla yıkıldılar! Eskiden kıtaların birleşik olduğunu nasıl iddia edebilirsiniz canım!

Anladım, Avrupa ve Asya iki farklı kıta ama ikisine birden "Avrasya" da diyebiliyoruz.

Bu da tamam. Gelelim Afrika'ya...

Ancak Wegener kolay pes edecek biri değildir. Araştırmalarını sürdürür ve kıtaların hareketliliği konusundaki görüşlerini destekleyecek başka kanıtlar bulur. Bu kanıtlara göre günümüzden yüz milyonlarca yıl önce yeryüzünde tek bir kıta olmalıdır. Ona, Yunancada "bütün kıtalar" anlamına gelen "Pangaea" adını verir.

Wegener, kıtaları oluşturan kara parçalarının yerküre içindeki yoğun sıvı katmanların üzerinde neredeyse yüzdüğünü ve zamanla birbirinden ayrıldığını öne sürmüştür.

Tamam! Yerküremizdeki kıtalar Amerika, Avrupa, Asya, Afrika, Avustralya ve Antarktika kıtaları! Oldu mu? Hepsini doğru sayabildim mi?

Saydın Simit'çiğim, aferin sana!

Tamam, ortadaki Afrika. Kolaymış. Sırada neresi var?

Dayan, Avustralya ve Antarktika'yı da öğrendin mi, tamam!

Ne yazık ki ne kadar uğraşırsa uğraşsın, zamanın tutucu biliminsanlarını bu görüşünün doğruluğuna ikna etmekte başarısız olur. Bunun üzerine başka konulara eğilir ve ölene dek sürdürdüğü araştırmalarıyla bilime önemli katkılarda bulunur.

İnsanlığa gökbilim, iklimbilim ve yerbilim alanlarında önemli hizmetler veren Alfred Wegener çalışkan bir biliminsanı ve cesur bir kağıttı. Yaşamını, gençlik yıllarında haritasının çıkarılmasında büyük emek verdiği Grönland'da, sert doğa koşullarında buzullar üzerinde bir araştırma yaparken yitirdi. Yaşamını kaybettiği yene buzdan bir anıt dikildi...

Ölümünden 30 yıl sonra, başka biliminsanları yeni geliştirilen teknolojiler kullandılar ve Wegener'in kıtaların hareket ettiği ve bütün kıtaların tek bir kıtanın parçalanmasıyla oluştuğu yolundaki düşüncesini doğrulayan kanıtlara ulaştılar.

Artık kıtaları sayabildiğime göre öyküye baştan başlayabilirim Peynir'çiğim. Haydi sana kolay gelsin!

Sana da Simit'çiğim!

Yani baştan beri sen haklıymışsın Wegener Amca, bravo sana!